

Fašanky - jejich význam a souvislosti s křesťanstvím

Masopust neboli karnevalové období bylo v minulosti období od [Tří králů](#) do [Popeleční středy](#). [Popeleční středu](#) začíná [postní](#) období před [Velikonocemi](#). Maškarní zábava, která probíhala zpravidla na *masopustní úterý*, tedy v úterý před Popeleční středou, byla vyvrcholením masopustu. Název [karneval](#) je synonymem masopustu pochází z talského carnival a znamená nabytí síly (*valere*) z masa (*caro*).

Carnival v Římě označoval jeden konkrétní den spojený s hodováním a maškarami, kdy se všichni dosyta najedli, aby byli silní na následující postní období. Dnes se jako masopust (nebo [karneval](#)) označuje zejména toto masopustní veselí (nářečně masopust, šibřinky, fašank, ostatky aj.).

Masopust, a zvláště několik posledních dní tohoto období (ostatky, fašank, fašanky, končiny, bláznivé dny, konec masopustu), byl pro lidi v minulosti oficiálním svátkem hodování, během kterého bylo třeba se dosyta najíst. Pak následoval dlouhý čtyřicetidenní [půst](#). V době masopustu se na královském dvoře konaly hostiny, ve městech tancovačky, na vesnici vepřové hody. Těm, kdo se slávy nezúčastnil, se posílala bohatá výslužka, kdysi na [Moravě](#) zvaná šperky a v [Čechách](#) zabijačka. Výslužka většinou obsahovala huspeninu, klobásy, jelítka, jitrnice, ovar, škvarky.

Masopust končil v noci před [Popeleční středou](#), kdy ponocný zatroubil na roh a [rychtář](#) všechny vyzval k rozchodu. Druhý den (na [Popeleční středu](#)) naposledy se konzumovaly mastné rohlíky s kávou nebo mlékem, dopoledne ještě byla povolena [kořalka](#). Oběd však už byl přísně [postní](#), což většinou bývala [čočka](#) s vajíčkem, sýr, chléb, vařená krupice, pečené brambory.

Karneval a masopust v Římě

Karneval (u Římanů původně Carnival) nebyl ani tak maso-pust, neboť pro masopust měli Římané výraz *carniprivium*, ale spíš označení onoho konkrétního zahájení masopustních svátků. Tedy dne, kdy se všichni dosyta najedli, aby byli silní na následující postní období. Carni-val ve významu nabytí síly (*valere*) z masa (*caro*, genitiv *carnis*). Carnival tedy označoval píse jeden konkrétní den spojený s hodováním a maškarami, než celý masopust.

Masopust v Česku v jednotlivých regionech

V některých regionech ([Chodsko](#), [Doudlebsko](#), [Hlinecko](#), [Strání](#) aj.) je součástí oslav obřadní průvod masek, který obchází s muzikou vesnici. Tento akt konají zvláště vypravené skupiny lidí ve specifickém ustrojení a se specifickým chováním, mající dlouhou tradici. Mnohde se vybírá do košíku kořalka, vejce, slanina, koblihy nebo Boží milosti. Ty jsou později společně konzumovány v hospodě během večerní zábavy.

V některých obchůzkách se dostává do ústřední role tanec, především obřadní tance mladíků, zvaných ve Strání "pod šable". Podobně tančí u každého domu na Uherskobrodsku "bobkovníci", na Hlinecku "Turci". Při večerní zábavě se konají další obřadní tance, např. "na len", "na konopě", "žabská" apod.

V mnoha dalších lokalitách se koná obchůzka bez těchto obřadních prvků a je tak již jen prezentací masek a formou venkovské (eventuálně i městské) lidové zábavy, která se váže k určitému datu.

Pranostiky

Masopustní úterý

- Masopust na slunci - pomlázka u kamen.
- Masopust na slunci - pomlázka v senci.

- Konec masopustu jasný - len krásný.
- Krátký masopust - dlouhá zima.

- Na ostatky lužky - budou jabka, hrušky.
- Jaké jest masopustní úterý, taková bude Veliká noc.
- Bude-li příjemné povětří (v masopustní úterý), bude dosti hrachu.
- Teče-li v úterý masopustní voda kolejem, bude úrodný rok na len.
- Bude-li v úterý masopustní neb v středu (Popeleční) vítr aneb vichr, tehdy celý půst větrný bude.

Popeleční středa

- Jaké je počasí o Popeleční středě, takové se drží celý rok.
- Suchý půst - úrodný rok.